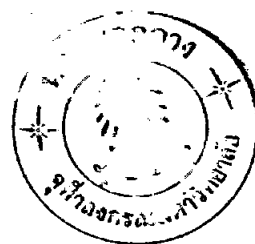

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสมมติฐานในการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้ คือ

1. มีความแตกต่างกันระหว่างขวัญในการปฏิบัติงานของครู โรงเรียนราษฎร์และโรงเรียนรัฐบาล
2. มีความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับปัจจัยค่านิยมในการบริหารงาน
3. มีความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับปัจจัยค่านิยมสัมพันธ์กับผู้นำกับบัญชา
4. มีความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับปัจจัยค่านิยมสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน
5. มีความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับปัจจัยค่านิยมสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน
6. มีความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับปัจจัยค่านิยมคุณธรรมของอัตราเงินเดือน การขึ้นเงินเดือน และผลประโยชน์ตอบแทนต่าง ๆ
7. มีความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับปัจจัยค่านิยมโอกาสก้าวหน้าและการพัฒนาตนเอง
8. มีความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับปัจจัยค่านิยมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน
9. มีความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับปัจจัยค่านิยมมั่นคงในอาชีพ
10. มีความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับปัจจัยค่านิยมการติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงาน

ประชากรตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่อยู่ในขอบเขตของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคคลสองกลุ่ม คือครูโรงเรียนราษฎร์ และครูโรงเรียนรัฐบาล ของโรงเรียนทั้งสองประเภทที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนวิชาความรู้สามัญ ทั้งระดับอนุบาลไป

จนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับโรงเรียนราษฎร์ และเปิดสอนตั้งแต่ชั้น ม.ศ. 1 - ม.ศ. 5 (มัธยมศึกษาตอนต้น - มัธยมศึกษาตอนปลาย) สำหรับโรงเรียนรัฐบาล

ตัวอย่าง (Sample)

การสุ่มและการกำหนดขนาดของตัวอย่าง (Sampling and Sample Size) จากจำนวนประชากรดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ คือ

1. เลือกโรงเรียนราษฎร์ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่สอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลหรือชั้น ประถมปีที่ 1 จนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ในปัจจุบันโรงเรียนราษฎร์ที่สอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานครมีไม่มากนัก เพราะหลายโรงเรียนได้เปลี่ยนกิจการ โดยขายให้รัฐบาล หรือยุบเลิกไปบ้าง เพราะสู้ค่าใช้จ่ายไม่ไหว เนื่องจากโรงเรียนถูกจำกัดการเก็บเงินค่าเล่าเรียนไม่ให้สูงเกินอัตรา และนอกจากนั้นรัฐบาลได้ขยายเพิ่ม โรงเรียนรัฐบาลให้มากขึ้น โรงเรียนที่มีอยู่เดิมก็รับนักเรียนเพิ่มได้มาก โดยการเปิดสอนวันละ 2 รอบ ดังนั้นผู้วิจัยได้เลือกโรงเรียน โดยการกำหนดเจาะจงเฉพาะ โรงเรียนราษฎร์ที่มีขนาดค่อนข้างใหญ่ 4 โรงเรียน คือ โรงเรียนอำนวยการศิลปพระนคร (เปิดสอนเฉพาะนักเรียนชายล้วน) โรงเรียนราชินีบน (เปิดสอนเฉพาะนักเรียนหญิงล้วน) โรงเรียนสตรีประทีปทองวิทย์ (เปิดสอนเฉพาะนักเรียนหญิงล้วน) และโรงเรียนเซนต์สิริอนุสรณ์ (เปิดสอนเฉพาะนักเรียนหญิงล้วน)

2. โรงเรียนรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร หมายถึง โรงเรียนของรัฐทั้งหมด คือ โรงเรียนสามัญศึกษา โรงเรียนประชาบาล โรงเรียนเทศบาล แต่ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างเฉพาะครูกรรมสามัญศึกษา ที่สอนตั้งแต่ชั้น ม.ศ. 1 - ม.ศ. 5 เพราะสภาพการบริหารงาน หรือสภาพขวัญอยู่ในสภาพเดียวกัน เพราะได้รับการคุ้มครองและบำรุงขวัญจากรัฐบาลเช่นเดียวกัน โรงเรียนรัฐบาลสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีอยู่เป็นจำนวนมาก เพราะรัฐบาลได้ขยายการศึกษาในระดับนี้ออกไปอย่างกว้างขวาง แต่เนื่องจากผู้วิจัยได้กำหนดตัวอย่าง โรงเรียนราษฎร์ไว้เพียง 4 โรงเรียนดังกล่าวแล้ว จึงกำหนดตัวอย่าง โรงเรียนรัฐบาลให้มีจำนวน 4 โรงเรียนเท่ากันด้วย โดยโรงเรียนทั้ง 4 โรงเรียนนี้ เป็นโรงเรียนสหศึกษา คือเปิดสอนทั้งนักเรียนชาย และหญิง ได้แก่ โรงเรียนบดินทรเดชา โรงเรียนหอวัง โรงเรียนเทเวศร์วิทยาคม และโรงเรียนคอนเมือง (ทหารอากาศบำรุง)

3. เมื่อได้โรงเรียนแล้ว ผู้วิจัยก็เลือกตัวอย่างออกมาสำหรับครูโรงเรียนราษฎร์ ผู้วิจัยได้เลือกเฉพาะครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ ม.ศ. 4 - 5 เท่านั้น สาเหตุที่เลือกเฉพาะครู ม.ศ. ปลาย เพราะครูโรงเรียนราษฎร์ส่วนใหญ่ จะมีครูที่มีวุฒิต่ำกว่าครูโรงเรียนรัฐบาล เข้ามาสอนในชั้นต่าง ๆ ตั้งแต่ชั้น ป. 1 ถึง ม.ศ. 3 ส่วนในชั้น ม.ศ. ปลาย จึงจะรับครูในระดับปริญญาตรี หรืออนุปริญญา หรือ ป.กศ.สูง ในขณะที่โรงเรียนรัฐบาลเปิดสอนตั้งแต่ชั้น ม. 1 - ม.ศ. 5 รับครูที่มีวุฒิระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ มีครูที่จบการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงเพียงเล็กน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องเลือกครูโรงเรียนราษฎร์ที่สอนในชั้น ม.ศ. ปลาย เพื่อให้ได้ครูที่มีระดับการศึกษาใกล้เคียงกับโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ 2 โรงเรียน ที่มีขนาดไม่ใหญ่มากนัก คือ สตรีประเทืองวิทย์ และ เขมะสิริอนุสรณ์ มีครู ม.ศ. ปลายไม่มากนัก ดังนั้นใน 2 โรงเรียนแรก ผู้วิจัยได้เลือกตัวอย่างจากครู ม.ศ. ปลาย ทั้งหมดที่มีอยู่ เจะจง โรงเรียนแรก 15 คน โรงเรียนที่สองมีครูทั้งหมด 32 คน ผู้วิจัยเลือก เจะจง ทั้ง 32 คน ส่วนโรงเรียนอำนวยการศิลปะพระนคร มีครู ม.ศ. ปลายทั้งหมด 91 คน ผู้วิจัยจึงใช้วิธีเลือกตัวอย่างจากครูทั้งหมด โดยการจับสลากจากรายชื่อครูทั้งหมดมาเพียง 35 คน และโรงเรียนราชินีบน มีครู ม.ศ. ปลาย 45 คน ผู้วิจัยก็ใช้จับสลากจากรายชื่อครูทั้งหมดมาเพียง 35 คน รวมตัวอย่างประชากรจากครูโรงเรียนราษฎร์ 117 คน

ส่วนครูโรงเรียนรัฐบาล ผู้วิจัยก็เลือกเฉพาะครูที่สอนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเช่นเดียวกัน แต่ครูโรงเรียนรัฐบาลมักจะเป็นครูที่จะต้องสอนตั้งแต่ชั้น ม. 1 - ม.ศ. 5 รวมกันไปด้วยไม่มีการแยกเหมือนครูโรงเรียนราษฎร์เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นจึงทำสลากรายชื่อครูทั้งหมดในแต่ละโรงเรียน โรงเรียนบดินทร์เดชา มีครู 215 คน และเลือกจับสลากรายชื่อครูขึ้นมาเพียง 30 คน โรงเรียนหอวัง มีครู 205 คน จับสลากรายชื่อครูขึ้นมา 30 คน โรงเรียนเทเวศร์วิทยาคม มีครู 93 คน จับรายชื่อครูขึ้นมา 30 คน และโรงเรียนคอนเมือง (ทหารอากาศบำรุง) มีครู 209 คน เลือกจับรายชื่อครูขึ้นมาเพียง 30 คน รวมตัวอย่างประชากรครูจากโรงเรียนรัฐบาล 120 คน

4. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ

ครูโรงเรียนราษฎร์	จำนวน	117 คน
ครูโรงเรียนรัฐบาล	จำนวน	120 คน

การดำเนินการ รวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้นำแบบสอบถามไปส่งตามโรงเรียนต่าง ๆ ที่ได้กำหนดเอาไว้ด้วยตนเอง โดยขอพบเพื่อขออนุญาตจากอาจารย์ใหญ่ ซึ่งแจ้งถึงวัตถุประสงค์ของการแบบสอบถามนี้ไปใช้ แล้วแจกแบบสอบถามไปตามรายชื่อครูที่ได้กำหนดไว้โดยการจับสลาก (สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่) และแจกไปตามจำนวนครูที่มีอยู่ทั้งหมด สำหรับโรงเรียนที่มีขนาดเล็กกว่า 2 โรงเรียน ห้างช่วงเอาไว้ 1 สัปดาห์ แล้วกลับไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตัวเอง

แบบสอบถามที่ได้รับคืน

สำหรับโรงเรียนราษฎร์ ส่งแบบสอบถาม 117 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืน 102 ชุด ส่วนโรงเรียนรัฐบาล ส่ง 120 ชุด ได้รับคืน 108 ชุด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1

จำนวนครูที่ตอบแบบสอบถาม

ประเภทโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	ตัวอย่างครูที่ตอบแบบสอบถาม
โรงเรียนราษฎร์	4	102
โรงเรียนรัฐบาล	4	108
รวม	8	210

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามความคิดเห็น (questionnaire) ของครู โรงเรียนราษฎร์และ โรงเรียนรัฐบาล เกี่ยวกับขวัญในการปฏิบัติงานของครู และเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อขวัญของครูในการทำงาน สำหรับเหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามในการศึกษานี้เพราะ

1. ประชากรที่จะให้ข้อมูลหรือเป็นผู้ตอบแบบสอบถามนั้น เป็นบุคคลที่มีการศึกษาใน

ระดับที่สูงพอควร การใช้แบบสอบถามก็จะไฉไล เพราะจะได้รับความสะดวกรวดเร็ว และเสียเวลาน้อยกว่าวิธีอื่น ๆ

2. ประชากรที่จะศึกษา ถึงแม้ว่าจะไม่มากนัก แต่ก็อยู่กระจ่ายกันในเขตกรุงเทพมหานคร หากใช้วิธีสัมภาษณ์ก็ต้องใช้เวลามาก ใช้กำลังคนมาก การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จะช่วยให้ประหยัดทั้งค่าใช้จ่าย ประหยัดเวลา และได้ผลใกล้เคียงกันกับการสัมภาษณ์

ในขณะที่เดียวกันผู้วิจัย ออกไปส่งแบบสอบถามให้บรรดาครูตามโรงเรียนต่าง ๆ ด้วยตัวเอง ในระหว่างนี้รอ จึงได้ใช้วิธีสัมภาษณ์โดยการพูดคุย ถามความรู้สึก ความคิดเห็น กับบรรดาครูด้วย เพื่อนำมาประกอบในการวิเคราะห์แบบสอบถาม

ในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำรวจข้อมูลครั้งนี้ มีการดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้ คือ

จากทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับขวัญตามบทที่ 2 ผู้วิจัยได้เสนอปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อกำลังขวัญของครูในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแนวทางในการตั้งคำถามไว้ ดังนี้

1. การจัดระบบการบริหารงาน เกี่ยวกับนโยบายและระเบียบของโรงเรียน การแบ่งส่วนงานรับผิดชอบ การมอบหมายงานในหน้าที่อย่างเหมาะสม ตามคุณวุฒิและความสามารถ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ การวางแผนงาน รวมทั้งวิธีปฏิบัติงานอย่างชัดเจน นอกจากนั้นก็เกี่ยวกับการจัดชั่วโมงงาน กับเวลาพักผ่อน

2. ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา เกี่ยวกับการวางตัวของผู้นับบัญชาในการปกครอง ผู้ใ้บังคับบัญชาให้ความเห็นใจลูกน้องดีเพียงไร มีเหตุผลในการบริหารงาน คอยให้คำปรึกษาหารือในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ลูกน้องมีความก้าวหน้า ให้คำชมเชยเมื่อลูกน้องปฏิบัติงานดี

3. การพัฒนาบุคลากร และโอกาสก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน โดยพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ในการเลื่อนชั้น เลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงานสูงขึ้นไป หรือโอกาสที่จะได้เพิ่มพูนคุณวุฒิ การศึกษาต่อการเข้ารับการอบรม

4. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน พิจารณาในค่านการมีโอกาสแสดงความคิดเห็น หรือเสนอข้อแก้ไขในการปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้มีขึ้น

5. ความมั่นคงในอาชีพ พิจารณาถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความผิดที่ถูกกล่าวหา หลักเกณฑ์ในการ เลิกจ้างหรือปลดออก

6. ประโยชน์ตอบแทนที่ทาง โรงเรียนจัดให้ เกี่ยวกับการกำหนดอัตราเงินเดือน ว่า เหมาะสมกับปริมาณงานหรือไม่ หรือการจ่ายเงินค่าจ้างล่วงหน้าในวันหยุด หลักเกณฑ์การขึ้น เงินเดือน ตามความยุติธรรมในการขึ้นเงินเดือน

7. สวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกในเรื่องห้องพักรู ห้องพยาบาล สภาพห้อง เรียน มีแสงสว่างเพียงพอหรือไม่ การถ่ายเทอากาศดีไหม ไม่มีเสียงรบกวนสมาธิในการเรียน การสอน มีอุปกรณ์การสอนเพียงพอ

8. การสื่อสารระหว่างครูและผู้บริหารชั้นมัธยมศึกษา ในเรื่องการแจ้งข่าวหรือคำสั่งต่าง ๆ ใช้วิธีอย่างไร มีการจัดกิจกรรมร่วมพบปะสังสรรค์ และเปลี่ยนความคิดเห็นในหมู่ครูและผู้บริหาร มัธยมศึกษา เพื่อความเข้าใจอันดีต่อกัน และทำให้เกิดความสามัคคี

9. ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน คือมีความร่วมมือประสานงานกันดี ได้รับความช่วยเหลือ จากผู้ร่วมงาน เมื่อได้รับความเดือดร้อน

การสร้างแบบสอบถาม

หลังจากกำหนดเครื่องชี้แสดงถึงสถานะกำลังขวัญเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้สร้างแบบ สอบถามขึ้น โดยใช้เครื่องชี้แสดงดังกล่าวแล้ว เป็นตัวกำหนดคำถามซึ่งเป็นแบบ

คำถามที่ใช้ในแบบสอบถามนั้น แบ่งออกเป็น 3 ตอนด้วยกัน คือ

1. เป็นคำถามเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม และประเภทของ โรงเรียนที่ ดำเนินการสอนอยู่ และระยะเวลาในการเป็นครู
2. เป็นคำถามที่ใช้วัดกำลังขวัญโดยตรง
3. เป็นคำถามความเห็นที่มีต่อปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อกำลังขวัญ

การทดสอบขั้นต้น

เมื่อสร้างแบบสอบถามเสร็จแล้ว ก่อนที่จะนำไปใช้สำหรับข้อมูลที่ต้องการ ได้ดำเนินการ ทดสอบขั้นต้นเสียก่อน เพื่อหาข้อผิดพลาดเกี่ยวกับการใช้ภาษาไม่ถูกต้อง ผู้อ่านไม่เข้าใจ

คำถามสำหรับจะได้แก้ไขให้เรียบร้อย การทดสอบขั้นต้น ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบภายในโรงเรียนที่
ผู้วิจัยทำงานอยู่ โดยแจกแบบสอบถามให้ครูหญิงชาย รวม 15 คน คอบแบบสอบถามดู หลังจาก
ได้แบบสอบถามคืนแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจคำตอบในแบบสอบถาม พร้อมทั้งสัมภาษณ์ผู้ตอบแบบสอบถาม
ได้พบข้อผิดพลาดในการใช้ภาษาอยู่บ้าง จึงได้จัดการแก้ไขเสียใหม่เป็นบางส่วน แล้วจึงนำแบบ-
สอบถามออกไปทำการสำรวจข้อมูลตามโรงเรียนที่กำหนดเลือกไว้เป็นตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามที่ได้รับคืนจึงแสดงไว้ในตารางที่ 1 นั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาให้คะแนน
คำตอบในแต่ละข้อ โดยหลักการให้คะแนนตามแบบ Likert Scale คือคำถามที่ต้องการ การ
ตอบรับ ผู้วิจัยให้คะแนน 5, 4, 3, 2, 1 สำหรับคำตอบ เป็นความจริงอย่างมาก เป็นความ
จริงอยู่บ้าง ไม่มีความคิดเห็น ส่วนใหญ่ไม่เป็นความจริง ไม่เป็นความจริง ตามลำดับ สำหรับ
คำถามที่ต้องการคำตอบปฏิเสธ ผู้วิจัยให้คะแนน 1, 2, 3, 4, 5 สำหรับคำตอบ เป็นความจริง
อย่างมาก เป็นความจริงอยู่บ้าง ไม่มีความคิดเห็น ส่วนใหญ่ไม่เป็นความจริง ไม่เป็นความ-
จริง ผู้วิจัยได้จัดทำตารางแสดงความถี่และคิร้อยละของจำนวนผู้ตอบคำถามแต่ละข้อ และแต่ละ
คำตอบ ในคำถามเดียวกัน

1. หาร้อยละ (Percentage) ของความถี่ของคำถามแต่ละข้อ และแต่ละคำตอบใน
ข้อเดียวกัน โดยรวมตารางคำตอบของครู โรงเรียนราษฎร์และ โรงเรียนรัฐบาลไว้ในตารางเดียว
กัน ค่าร้อยละที่หาได้นี้ นำมาใช้วิเคราะห์เปรียบเทียบความรู้สึก หรือความคิดเห็นของครู โรงเรียน
ราษฎร์ส่วนหนึ่ง และครูโรงเรียนรัฐบาลส่วนหนึ่ง ว่ามีความคิดเห็นในเรื่องเดียวกันแต่ละเรื่อง
อย่างไร

2. หาร้อยละของคำตอบเกี่ยวกับขวัญของครูทั้ง โรงเรียนราษฎร์และ โรงเรียนรัฐบาล
ซึ่งจะทำให้ทราบระดับขวัญของครูทั้ง 2 ประเภท

3. หาร้อยละของคำตอบเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญของครูทั้ง โรงเรียนราษฎร์และ
โรงเรียนรัฐบาล ทำให้ทราบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ว่า เหมือน หรือ
ต่างกันอย่างไร

4. นำคำตอบเกี่ยวกับระดับขวัญของครู มาทดสอบหาความสัมพันธ์กับความรู้สึกเกี่ยวกับ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อขวัญของครูทั้ง 2 ประเภท โดยใช้การศึกษ้อยละเป็นฐานสรุปความสัมพันธ์ระหว่างขวัญของครูกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่าง ๆ

5. เปรียบเทียบผลการทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่าง ๆ ของครูโรงเรียนราษฎร์ และครูโรงเรียนรัฐบาล ว่ามีความแตกต่างหรือเหมือนกันอย่างไร โดยเปรียบเทียบจากการหาร้อยละเป็นฐาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย